

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izjemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld. za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje očetiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opraviništvo, na katero naj se blagovoljjo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“.

Carigrad 1. junija. Poročila, da je Ardahan zopet (po Turkih) vzeti, niso prišla tu sem od vojaškega poveljnika, zato je niti kot gotovo smatrati, da bi bil Ardahan zopet Rusom vzeti.

Bukarešt 2. junija. Zbornica je sprejela jednoglasno predlog o emisiji 30 milijonov hipotekarnih not za vojne namene.

St. Peterburg 1. junija. Iz Kavkaza se poroča, da so Rusi 29. maja prijeli Turke pri Begli od treh strani in jih pretepli. Vzeli so jim dva gorska kanona, in štiri voze streliva, in naredili so mnogo ujetnikov. Rusi so imeli 6 mrtvih in 30 ranjenih, Turki 100 mrtvih. („L. Z.“)

Vojska.

Turkoljubni listi so se že veselili, da so njih prijatelji barbarski Osmanlije zopet Rusom odvzeli glavni dobitki v Aziji, trdijo Ardahan. Mi tega nismo verovali, če prav je to včeraj celo iz Carigrada oficijalno potrjevalo se. Denes pak se, kakor naš prvi telegram kaže, od turške strani brž tudi oficijalno ali vladno preklicuje iz samega Carigrada lastna laž. To naj bode bralcem za kasneje dokaz, kako je nam treba z največjo sumnjivostjo in nevero jemati vsa turška poročila, ki denes v svojo sramoto morajo to preklicavati, kar so včeraj bahato v svet trobila. Žalostno mora za Turke biti, če vsak babji glas oficijalno po svetu raznašajo, predno resnico vedo.

Telegram iz Peterburga, ki ga tudi zgoraj priobčujemo, poroča novo rusko zmago. Naš zemljevid je preslab (boljega nismo dobili), zato ne vemo, kje baš leži „Begli.“ A to, kar telegram poroča, je neugodno za Turke in dobro govori za vojno delovanje vrlih namratov Rusov.

Iz Bukarešte se javlja „N. W. T.“, da tamošnji ruski krogi menijo, da pojdejo Rusi 9. t. m. v carjeve navzočnosti čez reko Dunav v Bulgarijo.

„Times“ pripovedujejo o razbitji drugega turškega monitorja sledeče zanimive podrobnosti: V soboto 26. maja je zapustil majhen rusk oddelek pod poveljem lajtenanta Dubaševa in spremljan od rumunske flotile pod majorjem Morescu severno dunavsko obrežje v čolnih in se je peljal proti Petri-Feteji pod Mačinom nasproti Ibraili, kjer je velik turški monitor stal. Noč je bila jako temna in čolni so bili že obklopili monitor, predno so turške straže videle jih. Ko jih končno straža zapazi, zavpije: „Kdo je!“ Major Morescu odgovori po turško: „Prijatelji!“ a Turki s

tem odgovorom niso bili zadovoljni in začno proti Mačinu streljati, ker niso vedeli od kod čolni prihajajo. A strelji so leteli čez čolne in niso nikogar zadeli. Mej tem pa je lajtenant Dubašev plaval z več ljudmi do trupla monitorja in je torpedo utrdil pod monitor. Potem so jo zvezali z električno baterijo, plavali nazaj na breg in z električnim tokom užgali torpedo, da se je monitor razletel in vse moštvo razmetalo po zraku, da je vse poginilo, kar je bilo na monitorju.

Denašnja naloga našega časništva.

Iz Štajerskega [Izv. dop.]

Ako se je kedaj pokazala velika važnost domačega časništva, vendar se dozda še nikoli nij pokazala tako jasno, kakor baš sedaj. Imenitni dogodjaji podijo tako rekoč drug drugega. Velike izpremembe se vrše mej nami in okolo nas. Vse mora časništvo zabilježevati, o vseh mora govoriti, ker so prevažni. Oziraje se jedino po ožjej našej domovini, čaka ga delo, skoro preveliko za njegove mlade moči. Klevetniki in obrekovalci vpijejo in psujejo na levo in pravo, blizu in od daleč. Nekateri so res preumazani, da se jim odgovarja najbolje z zaničevanjem. Drugi so hudobni ter se pečajo z veseljem in veliko bravuro s sumničanjem. Vedno ponavljajo in zavijajo iste bedarije ter vzbujajo krive misli o nas Slovanih; ljudje take vrste in barve povzročujejo krivo sodbo o Slovanih, o njih značaju, o njih težnjah. Tem moramo odgovorjati, tem moramo pokazati svoje lice. Svet mora zvedeti, kaj zahtevamo, dolžni smo mu dokazati, da omika in znanost nikakor ne propade, ako zavzemamo mesto, katero nam je odločeno. Strašilo „panslavizma“, katero naši nasprotniki neprenehoma slikajo v raznih šaradah svojim vernim, mora se po naših časnikih reducirati na to, kar je, — prazen strah slabovestnih ljudi, od znotraj votel, od zunaj pa ga nič nij. Naši domačini, zahajajoči po duševno hrano v tuje časnike, imeli bi čuden pojem o značaju sedanjega boja na Jugu, in nove volitve na Kranjskem v dež. zbor smatrali bi za rešilen čin nemškutarskih mož.

Ogri pa nas Slovane posebno močno stiskajo na svoja viteška prsa — pesti ne morejo vsega dognati. Oglejmo si tedaj denes zopet v svojo tolažbo in zabavo nemško glasilo Magjarov „Pester Lloyd“ od 29. in 30. t. m. Da se bavimo s tem časnikom, temu je uzrok njegova razširjenost v Trans- in Cisalj-taniji in njegova izvrstna pisava „pro domo“ v najožjem pomenu besede. Magjarska kri je vroča in hitro vskipi. To pripoznava in zagovarja Andrassy sam in nam je porok, da je temu res tako. Toda magjarska glava nij hladna in tako zdrava, kakor jo opisuje isti

mož. Ako bi bila, bi Magjari gotovo ne kričali vedno po boju, bi ne iskali tam nevarnosti, kjer je nij, bi njim ne trebalo zapirati Srbov in Saksov. Ko so se Rusi začeli pripravljati za vojsko, bil je Magjarom dan prvi „casus belli“. Od tistih dob je „Lloyd“ z drugimi tovariši že brezštevne druge našel ter jih je vestno zapisal. Koliko še njih bode siromak moral zabilježiti, predno bode konec vojski!

Naravno je, da prinaša vsak dan obširne članke o Turčiji, o posledkih njenega propada itd. V dopisu od 29. t. m. javi se dopisnik β. za katerega živijo tudi razven orszaga ljudje in obstojijo države; on pozna in pripoznava potrebe in interese dežel, katere se ne nahajajo na ogerskem globusu. G. urednik listu tedaj tudi z dopisom nij bil popolnem zadovoljen, ali sprejel ga je, ker je od nekega narodnega poslanca. Pisatelj razpravlja mej drugim tudi vprašanje, kake posledke bi imelo zasedanje Bosne in Hercegovine za Avstro-Ogersko. On meni, da bi tako zasedanje Avstriji nikakor ne bilo v škodo, marveč da bi jej celo koristilo v stratežičnem in narodnogospodarstvenem obziru. — Bodo se tedaj tudi Magjari s časoma sprijaznili s to idejo!

Dopis od 30. t. m. je celo v drugem duhu pisan. Dopisnik vidi propad Turčije, hudeje se, da ga ne more zabraniti z drugimi Ogri vred in da ga noče zabraniti Evropa. Čujmo, kako zdihuje in plaka po svoji prijateljici, katerej je še pred kratkim pripisoval in prorokoval večno življenje, ko je govoril o čudežih, kateri se bodo po noveji ustavi godili.

„Ako zgine s sveta velika država, tako je, kakor zginila svetla zvezda iz solnčnega sistema (Turčija in svitla zvezda!) in katera človeška moč upa si uvrstiti novo truplo v sklad, katera moč upa si, ustaviti zopet ravnotežje.“

„Povsodi vidimo porušenje, nikjer pa se ne pokaže ustanovljajoča moč, čem dalje se pomikajo ruske armade, tem dalje širi se reka destruktivnih elementov.“ (Kdor stavi novo, mora tudi podpirati staro, to je zakon narave). „Rumunija je postala neodvisna, isto bode se zgodilo s Srbijo in Grecijo; povsodi raste panslavistična (?) agitacija (?) katera žuga zadušiti rast svobode (?) in npravnosti.“ Tu imamo magjarsko podlost in cinizem v najlepši podobi.

Konservativna Evropa bi morala Magjarom pomagati ter se zoperstaviti. Toda, k sreči ima drug posel. „Pesimizem polastil se je Evrope glede Turčije in ta pospešuje nakane Ruske. Konservativne moči morale bi se že zdavno v bran postaviti. Isti interesi, ki so bili pred dvajsetimi leti v nevarnosti, so tudi sedaj v nevarnosti. Angleška samopašnost baha se le z besedami itd.“

Kratko, dopisnik pravi, da Turčija nema

za življenje moči v sebi; toda Magjarom na ljubo bi morala živeti. Pokazala je nedvomljivo, da za njo v Evropi ni mesta, a ostati bi morala, ker se južni narodi sicer iznebijo svojega tlačitelja in trinoga. Rusija bode narode osvobodila in si pridobila njih simpatije; ti narodi pa morajo in smejo le do nas Magjarov gojiti in kazati simpatije, sicer je Avstro-Ogerska „v nevarnosti“. Taka je magjarska logika in filozofija.

Vojna moč turške države.

VII.

V prejšnjih člankih smo videli, da se Turčija na suhem nikakor ne more meriti z Rusijo. A povdarjati nam je sedaj, da Turčija s se svojo vojno močjo na morji Rusijo prav mnogo in prav odločno preseže.

Rajnik sultan Abdul-Aziz, kateremu so Turki, prijatelji naših nemškutarjev, kar meni nič tebi nič se škarjami na vratu in rokah žile porezali ter s tem najbrž svojo visoko kulturo in človekoljubnost pokazali, je imel mnogo dragih strastij in igrač. A najoriginalneje, ob enem pa tudi najdragoceneje je bilo njegovo strastno veselje o vojnem brodogradnji. Lehko se trdi, da razen lepih, mladih in pohotnih priležnic Abdul-Aziza ga nobena stvar na zemlji nij tako veselila in zanimala, nego misel, kako bi svojej državi oskrbel veliko število močnih oklopnih, prav po najnovejših iznajdbah urejenih vojnih ladij. In bogme, temu sicer ne posebno duhovitemu in sedaj mnogo psovanemu sultanu se je posrečilo to njegovo najlepšo misel tudi v resnici izvršiti. Se ve da Turkom nij bilo težavno močnega vojnega brodogradnje napravljati, kajti plačeval ga nij niti sultan, niti turški narod, ampak podarila, prav res podarila ga je Turkom lehkoverna — Evropa! Nij mogoče! bode morebiti kdo rekel. Pa je vendar res! To se je tako-le zgodilo:

Po krimskeji vojni je začela Turška neusmiljeno dolgove delati, in sicer take dolgove, o katerih je moral vsakdo, ki pozna turške razmere, uže naprej vedeti, da jih turška država nikoli ne misli povrniti. In to se je tudi res zgodilo. Leta 1875 je Turčija izrekla, da ne more obrestij plačevati. Kdor pa teh ne more plačevati, ali je misliti kedaj, da bode posojeno mu istino povrnil? S temi „natrombanimi“ milijoni je Abdul-Aziz napravil si močno brodogradnje iz novih oklopnih ladij ter s tem svojej domovini več koristil, nego dolga vrsta sultanov pred njim in morebiti tudi za njim. A ne samo lehkoverni evropski bankirji, nego Turke so v tem početji podpirali tudi tisti paragrafi pariške pogodbe, kateri Rusom prepovedujejo osnovati si v Črnem morji vojno brodogradnje. Tako so morali Rusi mirno gledati, kako so Turki, pardon! ne Turki, ampak angleški inženirji za Turke, z evropskimi, posebno z angleškimi, francoskimi in nemškimi novci delali vojne ladije, o katerih so Rusi dobro vedeli, da so za to namenjene, da bodo v prihodnje jeden pot ruska mesta ob Črnem morji bombardirale.

Po zanesljivih in verjetnih poročilih imajo Turki samo na morji 130 vojnih ladij s 600 do 700 topovi, katere se mogo z 28.000 vojakov oskrbeti. Mej temi ladjami je 17 večjih in manjših oklopnih; razen teh se 4 oklopnice ravno sedaj še delajo v Londonu na račun turške države.

Kako močno je turško brodogradnje na spod-

njem Dunavu, se ne ve na tanko, vendar je verjetno tisto poročilo, ki nam pripoveduje, da dunavsko brodogradnje šteje 3 velike oklopnice z 12 Armstrongovimi topovi, 16 večjih in manjših oklopnih monitorjev z 42 Armstrongovimi Krupovimi topovi, 11 lesenih ladij s 40 topovi in potem še 23 večjih brodov brez topov. V vsem skupaj imajo tedaj Turki na Dunavi 19 oklopnih brodov, 34 lesenih ladij in 98 topov!

Iz tega vidimo, da je turško vojno brodogradnje tudi brez dunavske flotile jedno največjih v Evropi in posebno rusko vojno moč na morji brezpogojno prav izdatno preseza. Posebno močne so turške oklopne fregate na Črnem morji, katerih vsaka more voziti 6000 ton teže ter ima 16 Armstrongovih kanonov — na vsakej strani po 7 in na palubi (verdeck) po 2. Oklop seza pod rodno črto, v sredi je debel 0.137 metrov, spredaj 0.13, in zadek 0.11 metrov. Na vsakej fregati je po 600 vojakov. Vsi topovi so na Angleškem vlti in vse oklopne plošče tudi ondot izdelane. Tudi mašinisti na vseh vojnih ladjah so ali Angleži ali severni Amerikanci. Tudi turški admiral Hobart-paša je angleški pomorski oficir in sploh so poveljniki skoro vseh turških vojnih ladij bivši angleški pomorski oficirji, ki so v turško službo prestopili. Ne da se tedaj dvomiti, da ima turško brodogradnje izkušene in izvrstne vodnike in kar je mej njimi pravih Turkov, skoro vsi so bili kolikor toliko na Angleškem ali vsaj na angleških ladjah, da so se izučili za pomorske oficirje. A silno pogrešajo Turki nižjih oficirjev in pomorskih vojakov. Pravi Turki so skoz in skoz slabi pomorščaki, zategadelj morajo svoje vojne ladije z bolgarskimi in grškimi krščanskimi pomorščaki obljuditi, ki bi bili sicer izvrstni ljudje, ko bi se jim — zapati smelo. Sploh se mora pa opaziti, da se pri turških ladjah in turških pomorščakih pogreša prava izurjenost in gibčnost, tedaj dve lastnosti, katere ste pri pomorskih bitvah silne važnosti.

Turško brodogradnje je brez ugovora dosti močno, da bi na Črnem morji brezpogojno gospodarilo, ter Rusom velike neprilike delalo. Vendar so se dosedaj Turki na morji še vselej nespretni in nevkretne pokazali. Da je to res, vidimo posebno iz tega, da l. 1868 in 1869, ko je bila na Kandiji vstaja, 30 velikih turških vojnih ladij nij moglo zadrževati Grke, da bi ne bili upornikom živeža in streliva dovažali. To je slabo znamenje. Tudi je pomisliti, če se bodo bulgarski in grški krščanski pomorščaki v vojni zoper svoje sovornike Ruse zanesljive skazali. Dvomimo. Kar imajo Turki lesenih ladij, so večidel stare, slabo z orožjem preskrbljene, tako, da Rusom se teh nij bati. Res, da Rusi na Črnem morji še toliko brodogradnje nimajo, da bi moglo priti do pomorske bitve, a to je pa spet res, da Turki pri vsem svojem brodogradnji nimajo toliko pripravljene vojske, da bi jo mogli v večjih četah v Krimu ali Kavkazu izkrcati. Poleg tega ne smemo zabiti te imenitne in silno važne resnice, da je najnovejša vojna tehnika iznašla silne vsakovrstne povodne pošasti in da so se posebno od severnih Amerikancev Rusi naučili, te pošasti turškim ladjam tako vspešno nastavljati pod vodo, da niti misliti nij na to, da bi se Turki drznili kedaj približati se s svojim brodogradnjem velikim mestom ruskim ob Črnem ali Azovskem morji. Navzlic temu je Rusom velik zadržek v celem vojnem podvzetju, da nimajo velikega brodogradnje, ker bi jim neizmerno koristilo in gotovo bolje v pri-

log hodilo, nego bode Turkom njihovo. Vendar če turške ladije tudi nič družega ne delajo, nego svojim vojskam na balkanskem poluotoku in v malej Aziji vojake, živež in strelivo dovažajo, uže to je zanje tako imenitno in koristno, kakor Rusom neprijetno in škodljivo. Zategadelj je pač prav lahko umeti, zakaj se Rusi tako poganjajo za gospodarstvo na Črnem morji.

Gotovo pretirano pa je vse, kar si turkoljubivi židovski in magjarski časopisi od podunavskega brodogradnje turškega obetajo. Do sedaj so Turki svojo res nevarno in veliko povodno silo na Dunavu samo s tem kazali, da so nekoliko odprtih mest rumunskih bombardirali ter nekoliko kupčijskih ladij opletili ali vničili. Silno slabo znamenje za turško podunavsko brodogradnje je to, da je bilo Rusom vsled turške lenobe in nemarnosti kljub vsem oklepnicam in monitorjem turškim vendar mogoče pri Reniju, Galacu in Brajli s svojimi topovi Dunav zapreti, ter tako turške ladije od Črnega morja odrezati. Poleg tega so imeli Rusi tudi še toliko časa odveč, da so na več mestih torpede v Dunav položili, ter tako turškim monitorjem — vso sapo zaprli. Skoraj se nam zdi, da bodo ruski topovi in ruske torpede turške monitorje čisto neškodljive storili. (In da je Hellwald s svojimi besedami tukaj pravo pogodil, to se je uže dosedaj izkazalo, kajti jedni monitor turški so ruski topovi uničili, drugega so ruske torpede „ad inferos“ poslale!) Podunavsko brodogradnje bi bila velika in vsega strahu vredna vojna sila, ko bi jo imel v rokah izveden, gibčen, izurjen sovražnik in uže predno so se Rusi na Dunavu pokazali, bi jim bili mogli Turki neizmerne škode narediti, ter tudi pozneje Rusom delati še velike neprilike. A kolikor smo dosedaj zvedeli ob operacijah podunavskega brodogradnje, vse nam brezpogojno potrjuje sodbo, katero smo zgoraj o turškem vojevanju na vodi sploh izrekli: do sedaj so se tudi na Dunavu pokazali Turki prepočasni, preneukretni, preneizurjeni, preleni in njihovi monitorji jim bodo toliko menj koristili, ker nam zadnje čase telegraf poroča, da Rusi nijso pripeljali soboj samo velikanskih topov in pogubonosnih torped, ampak tudi mnogo malih parnih ladij, katere v posameznih koscih iz Rusije dobivajo in na Dunavu sestavljajo.

Sploh se nam zdi, da Rusi s svojimi iznajdbami vojne tehnike ne bodo samo Turkov silno neprijetno osupnili, ampak tudi marsikateremu židovskemu in magjarskemu novinarju vso sapo zaprli, da bode zijal, kakor bi mu treščilo za petami, in da bodo ti novinarski sinovi Abrahamovega rodu po Pešti in po Dunaji še enkrat daljše nosove nosili, dasiravno so uže sedaj tako ogromni, da se jim po pravici čudi vsak kristijan.

V obče pa moramo priznavati, da je turško vojno brodogradnje na Črnem morji in na Dunavu najmočnejša in najizdatnejša vojna sila turške države.

A. K.

(Dalje prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 2. junija.

Nek *dunajski* časnik je prinesel novico, da se bodo uradnikom plače zmanjšale. Stara „Presse“, ki stoji z vlado v nekakej zvezi, to vest odločno oporeka, kot neresnično.

Cesar je baje poslal grofa Larischa v Rim papežu čestitat ob njegovem petdesetletnem jubileji.

Hrvatski listi nam prinašajo včeraj zahvalno adreso čeških poslancev do ruskega naroda, ker se je vzdignil iti oslobojat svoje in naše slovanske brate. Mi je ne moremo prenatisniti, ker je bila, kakor povedano, v Pragi konfiscirana in bi v Ljubljani še bolj gotovo bila.

Vnase države.

Črnogorski minister Radonić je šel v Ploješte, da prinese carju pismo kneza črnogorskega. Govori se, da bode črnogorske operacije v Hercegovini in Albaniji vodil rusk general.

Srbska skupščina se snide 15. t. m. Vojni minister Gruić je dal ostavko in ga bode namestoval Alimpić.

Papež je hrvatsko deputacijo prijazno sprejel; naznanil jim je, da bode zagrebškega škofa za kardinala imenoval za zahvalo udanosti hrvatskega naroda.

Na **Francoskem** baje Mac-Mahonovci prepovedujejo vojakom čitati republikanske novine. To je pa uže vendar malo prehudo.

V **angleškem** zbornici je Bourke odgovoril na neko vprašanje Sandfordovo: Politika Angleške je popolnem od okolnosti odvisna, ali Angleška ima uzroke, verjeti, da niti Rusija, niti katera ruga država ne misli, da bodo mirovni uveti (pogoji) drugačni, kakor taki, kakoršnim Evropa sploh lahko pritrdi. Burke odbija to, da bi predložil akte o pogovoru Salisburyja z Bismarkom in Decazesom, ker go bili pogovori prezaupni. — Vojni minister Hardy je rekel, da je Anglija na vse slučaje uže mislila, torej tudi na vojno.

Dopisi.

Iz Gorice 1. junija. [Izvirni dopis.]

Minolo sredo je došel z večernim vlakom v našo „avstrijsko Nizzo“ nadvojvoda Albrecht, brez vsacega pompa, tako, da se še skoraj prav za prav nij vedelo, kaka velevažna visoka osoba je počastila s svojim prihodom skrajno mesto naše monarhije. Izstopil je pri „treh kronah“ ter si prepovedal vsak sprejem.

Včeraj 31. maja zvečer ob 8. uri mu je pred hotelom svirala tukajšnja mestna godba, svetila jej je požarna straža en pleine parade. Po prvem komadu zapili so godci „Evviva!“

Slovencev je bilo le malo navzočih, ker še večina vedela nij, da bode godba svirala visokemu gostu — prijatelju ruskega slovanskega carja osvoboditelja in Slovanov.

Denes 1. junija bila je vojaška revizija v gozdu „panovec“. Ob 7. uri zjutraj je izšel tukajšnji polk zvestih Slovanov Dalmatincev, spremljan z godbo, deželobranci in artilerija. Stoprv za četrte ure pa za njimi glavno-komandujoči avstrijske armade nadvojvoda Albrecht s svojim spremstvom in nij se ženiral, odzdraviti prav uljudno trem našim gorjanom, ki so se mu odkrili, eden teh treh je celo naivno pristavil, ne vedoč kako imenitna osoba sedi na konji: „to so pa en prav fajen general, ki so nam odzdravili!“

Ob 12. je vse vojaštvo zopet došlo v mesto in ob 3 po polu dne je svirala na dvorišči „treh kron“ na čast nadvojvode vojaška godba.

Nj. ces. visokost odrine baje jutri 2. junija iz „avstrijske Nizze“.

Te dni je bil tudi v Gorici na pohodu pri svojej materi ces. kr. dvorni nadmaršal grof Ivan Larisch-Mönnich ter je otšel v sredo večer v Rim.

Iz Zagorja na Notranjskem 28. maj. (Beseda na Kalcu v spomin slovenskega pesnika M. Vilharja.) Binkoštno nedeljo — 20. t. m. — bil je gotovo in to po vsej pravici prav lep, krasen dan za našo okolico, kajti ta dan se je vršila na Kalcu poleg Zagorja v gradu našega neumrlega slo-

venskega pesnika, a tudi izvrstnega skladatelja in buditelja narodnega — pokojnega Miroslava Vilharja —, čegar zasluge se pač še vse premalo v poštev jemlje, kakor se navadno tudi pri več drugih naših zaslužnih možeh godi, prav lepa slavnost v njegov spomin. Pri tej slavnosti blagovolil je sodelovati mal oddelek goriškega pevskega društva „Slavec“, za kar se mu tu priručna zahvala izreka; kajti tu smo imeli priliko občudovati zares prekrasno petje. Posebno slavo zasluži pa še njih pevodja g. Hribar. Dvorana za slavnost, kakor tudi drugi prostori, bili so primerno okinčani, za kar gre čast g. F. K. Točno ob 8. uri začela se je slavnost s kratkim pozdravom g. L., ter s prečitanjem pozdravnih telegramov iz Ljubljane od uradnikov banke „Slavijske“ in od Nabrežinskih rodoljubov na društvo „Slavec“, katera sta bila navdušeno sprejeta. Potem nastopi pevski zbor in zapoje s krepkimi glasovi Hajdrihovo „Jadransko morje“ (škoda le, da nij bil g. skladatelj navzoč), katera se je morala po burnem ploskanju ponavljati. Za tem nastopil je g. Viktor Dolenec, urednik „Soče“, koji je govoril krasni a tudi jedrnat slavnostni govor o pokojnem M. Vilharju. V daljšem tem govoru naslikal je vspeh njegovega truda na pesniškem polju, razložil namen slavnosti, da se namreč postavi njemu — Vilharju — dostojen spomenik, a zraven tudi poudarjal, da bi bil gotovo najlepši spomenik ta, da bi vsi Slovenci goreli in navduševali se za svoj še vedno zatirani narod.

Po tem izvrstnem govoru nastopili so zopet pevci in zapeli so nežno pesmico „Pri zibelki“, katera se je tudi morala ponavljati. Deklamacija v spomin Miroslavu Vilharju, napravila je poseben utis na navzočne goste, tako, da so bili do solz ganjeni. A tudi deklamovalka, gospodična J. Rahovska pokazala se je izvrstna moč v tej stroki, akopram je tu prvič v javnost nastopila. Zdaj so pevci zapeli pesem „Na straži“, a tudi ta se je morala ponavljati. Za tem sledil je samospev iz odlomkov operete „Jamska Ivanka“, katerega je kaj krasno pela gospodična A. Cucakova; tako lepega, čistega in polnega glasu se pač ne sliši vsak dan. Ta samospev je dobro spremljal na kitaro g. J. Lavrenčič. Tudi šaljivega „Janeza“, g. A. Z. moramo omeniti, kateri je bil svoje nalogi popolnem kos.

Da so se tri točke programa: deklamacija, samospev in šaljivi „Janez“ vsestransko vrlo dobro izvršile, ima gotovo g. župnik Knežski največjo zaslugo, kajti on se je mnogo trudil pri tem podučevanju. Pela se je mej drugim tudi še pesmica „Bom šel na planince“ in sicer prav pohvalno. Koncu besede sledil je še navdušeni „U boj“, katerega so vrli „Slavci“ impozantno peli tako, da so jim od vseh strani doneli slavoklici, osobito pa še njih generalu — pevovodji. Na to se je pričelo srečkanje z lepimi dobitki.

Po besedi zaigrala je ložka godba cesarsko himno in veselo društvo podalo se je s zadovoljstvom v dolenje prostore, kder se je prosto zabavalo s petjem, a tudi navdušene napitnice, švigavši sem in tja, nijso izostale; o tem gre posebna zasluga še g. M. Žvanutu iz Trsta. Mej tem se je pa v gorenji dvorani mladi svet sukal in vrtel v pozno noč.

Končno bodi še nekaj neprijetnega omenjeno. Ta slavnost imela je namreč jako plemenit namen, in odbor je tudi vse mogoče storil, da bi se bil isti dosegel. A žalibože! odbor se je nad tem varal, ker mesto, da bi

se kaj za Vilharjev spomenik obrnilo (čisti dohodki te slavnosti so bili namreč namenjeni za Vilharjev spomenik), kaže se pak precejšnji primanjkljaj.

Kajti mnogo odličnih narodnjakov in čestiteljev pokojnega M. Vilharja iz bližine, kakor: iz Št. Petra, Postojne, Trnovega itd. smo pogrešali, mej tem, ko se nijso drugi iz daljine dolzega pota ustrašili.

Tu se pač javno kaže mrzlota in mlačnost v narodnjaštvu, kedar je treba kakovo malo žrtvo položiti na oltar kake koristne nprave pri narodnem podvetju.

Tebi pa, vrli „Slavec“, želimo, da bi si po vsem Slovenskem istih simpatij prisvojil, kakoršnih si nam Pivčanom v obilnosti zapustil! Ostaneš nam v vednem spominu, da

„Najlepše „Slavec“ žvrgoli,
Kamor koli prileti!“

Lt.

Domače stvari.

— (Volitve.) Ta teden se začne po kmetijskih občinah prevažne volitve volilnih mož. Naj denes in te dni po deželi vsi prijatelji mej narodom gotovo svojo domovinsko dolžnost storé v smislu naših dozdanjih član- kov, po nauku o volitvi, ki smo ga v več- rajšnjem listu ponatisnili. Ne udajmo se!

— („Štajarski Slovenski Gospo- dar“) piše: „Le edinost, sloga in porazum peljajo tukaj do nam vsem Slovincem neiz- merno potrebne zmage na Kranjskem. Kajti če Kranci propadejo, potem bo ustavovercem tudi po drugod greben močno vzrastel in pri bodočih volitvah se nam utegne povsod slaba goditi. „Neue freie Presse“ trdi tudi, da bo ljubljanski škof narodne duhovnike zažugal in jim udeležbo pri volitvah v narodnem smislu trdno prepovedal. Glejte, kaki čudaki so nem- ški liberalci in ustavaki! Tukaj bi jim naši škofje dobri bili, tukaj jim želijo moči, upljiva in veljave na cente, sicer pa jim krčijo in krajšajo najsvetejše pravice, kolikor le morejo! Toda ti predrzneži se varajo zlasti glede kranj- ske duhovščine, ki je sploh izgledno na- rodna bila in ostane!“

— (Porotne sodbe) v Ljubljani se v tretjej letošnji porotnej sesiji začne jutri 4. junija.

— (Denes) je papežev jubilej. Cerkveni listi so izišli za to z okvirji in pesnami. Po nekaterih krajih so sinoči kresove po hribih žgali.

— (Goriški bogoslovci) napravijo papežu na čast denes veselico. Program je slo- vensko-latinsk.

— (Vabilo na naročbo znanstve- nega časopisa „Matiče slovenske“) in prošnja za dotično gradivo, razpošilja se in pravi: „Odbor Matice slovenske namerava v smislu poslednjega občnega zbora 2. dne t. m. izdajati znanstveni časopis, kateremu naj je ime: „Časopis Matice slovenske.“ Ta časopis bode obsegal vse, kar v znanstvo spada, s posebnim ozirom na slovanski svet: zemljepisje, zgodopisje, prirodoisje, starin- stvo, razprave o kulturni zgodovini Slovencev, državoslovne, socijalne in gospodarstvene raz- mere; nabiro ostankov narodnega pesništva, razprave o novih iznajdbah, umetnijah in ve- dah, naznanila in presojevanja novih slovstve- nih stvari, poročila o delovanji Matičnem itd. Članki, segajoči v politiko, so po pravilih Ma- tičnih izključeni iz časnika. „Časopisa Matice slovenske“ ima izhajati vsak črtlet leta en

zvezek po 3 do 4 pôle; zvezek bode stal 50 kr. Oglaševaje na naročbo, s katero se ob enem pošlje 50 kr. naročnine za prvi zvezek, sprejema tajništvo Matice slovenske v Ljubljani do 20. junija t. l. Ta oglas velja tudi za poročilo celoletnega večidel plačila. Prvi list pride na svitlo, kakor hitro se a) oglasi toliko naročnikov, da so stroški izdaja pokriti, in b) da odbor prejme časopisu primernih rokopisov toliko, da more prvi snopič na svitlo priti. Zato odbor, ki prevzame vredništvo prvega zvezka, ob enem uljudno vabi slovenske pisatelje, naj mu pošljejo brž ko mogoče za prvi list gori navedenemu programu primernih, se ve da ne preobširnih sestavkov; vsaj tudi pri časnikih velja prislovica: „variatio delectat.“ Odbor hoče tako vstreči željam nekaterih Matičnih gospodov udov. Z ozirom na obilo število časnikov slovenskih, ki deloma več ali manj obdelujejo novemu našemu časniku enako polje, nalagajo mu Matična pravila dolžnost, da previdno postopa o novem početju in zato izdaje prvega snopiča smatra za poskušnjo: ali se bode oglašilo toliko naročnikov, da ne bi Matice prevelicah stroškov imela, in ali se bode novemu časniku našlo tudi zadosti čislanih pisateljskih moči. Za odbor „Matice Slovenske“ v Ljubljani 20. maja meseca 1877. Dr. Jan. Bleiweis, prvosednik.

— (Iz Ljutomera) pošilja se nam sledeče vabilo k seji občnega zbora okrajne posojilnice, registriranega društva z neomejeno zavezo v Ljutomeru. V posvetovanje in sklepanje pa pridejo: a) račun za leto 1876 z določilom o letnem pridobičku in odvezi načelnštva zastran tega računa; b) izločitev društvenih udov, ki društvenih pravil ne izpolnjujejo; c) volitev 15 udov v nadzorno svetovilstvo in d) volitev načelnstva. — Seja je v nedeljo 17. junija t. l. v šolskem poslopju v Ljuto-

meru in se začenja ob 8 uri predpoldnem. — V Ljutomeru dne 30. majnika 1877. Ivan Kukovec, načelnik, Matjaš Zemljčič, denarničar, Jože Gomilšek, preglednik.

— (Tat ulovljen.) Iz Cerknice se nam piše 30. maja: Včeraj so tukajšnji žandarji ulovili glasovitega tatu in zelo nevarnega človeka Miha Zrimška iz Topola, kateri je pred več časom pobegnil iz Logaškega zapora. — Čuje se, da se je med tem časom udeležil mnogih tatvin.

— (Od sv. Duha pri Lučah) na slov. Štajerskem se piše: Minuli petek po noči so nepoznani tatovje zopet eno kravo tukaj odgnali, da ne vemo kam za njo. To je uže šesta krava, ki je tako bila ljudem vzeta. Vse straženje in iskanje ne pomaga nič. Ljudje so prestrašeni, pa tudi močno srditi; ako tata vlovijo, ne vem, če ga sodnija dobi celega ali živega v roke. Dne 23. maja smo po deževju lepo dolino med Kaplo in Arvežem videli vso belo, kakor da bi jo bil sneg pokril, pa bila je le toča. Ravno tako tudi na Smolniku v Pohorju. Pri nas se je samo prikazala. Škode nam nij naredila. Imamo še tedaj upanje, da bomo imeli dobro letino. Do sedaj kaže vse lepo.

Tržne cene

v Ljubljani 2. junija t. l.

Pšenica hektoliter 12 gl. — kr.; — rež 7 gld. — kr.; — ječmen 5 gld. — kr.; — oves 4 gld. — 22 kr.; ajda 6 gld. 35 kr.; — prosó 5 gld. 36 kr. — koroza 6 gld. 50 kr.; krompir 100 kilogramov 6 gld. 43 kr.; — fižol hektoliter 7 gld. 50 kr.; masla kilogram — gl. 96 kr.; — mast — gld. 84 kr.; — špeh trišen — gld. 78 kr.; — špeh poveljen — gld. 78 kr.; jajce po 1²/₃ kr.; — mleka liter 7 kr.; govednine kilogram 50 kr.; — teletnine 50 kr.; — svinjsko meso 68 kr.; — sena 100 kilogramov 2 gld. 67 kr. — slame 2 gold. 58 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 6 gold. 40 kr.; — mehka 4 gld. 50 kr.

Dunajska borza 2. junija.

(izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . . 59 gld. 60 k.
Enotni drž. dolg v srebru . . . 65 " 30 "
Zlata renta . . . 71 " 30 "
1860 drž. posojilo . . . 110 " 25 "

Akcije narodne banke	771	"	—
Kreditne akcije	138	"	20
London	126	"	10
Napol.	10	"	08
C. k. cekini	6	"	02
Srebro	11	"	10
Državne marke	61	"	90

Geometrična razdeljenja

proti nizkemu zaračunjenju, prevzema

Rudolf Postl,

c. kr. geometer v pokoji.

Ljubljana, Bilšerjeve ulice št. 12 nova, II. nadstropje.

Prevzemanje kupčije.

Dozvoljujem si p. n. občinstvu s tem vdano obznaniti, da sem gostilniške in vrtno prostore

„Zur Vereinigung“

v kolodvorskej ulici

prevzel. Javno zagotavljam, da bodem na vso moč skrbel za dobro in ceno postrežbo, za okusno jed, dobro frišno **Kozlerjevo pivo** in **dolenjska vina** in da bom tudi **naročbo na kosilo** odprl.

Za mnogo prijazno obiskanje se najudanejšje priporoča

spoštovanjem

(139—2)

Victor Kanz.

Ernst Kuković

priporoča svojo

prodajalnico

dobro asortirano sè

specerijskem, kolonijalnem

frišnim blagom in vsakovrstnimi

žganji,

in se sl. občinstvu priporoča v obilno obiskanje.

(138—3)

Torzo.

1. junija:

Torzo iz Trsta. — pl. Gagenmoss iz Celja. — Müller iz Celovca. — Schneger iz Gorice.

Pri **Slonu**: Roth iz Pulja. — Mihelčič iz Zagorja. — Schlauf iz Litije. — Bojer iz Kranja. — Bohinec iz Mokronoga. — Polak iz Dunaja. — Poche iz Trsta. — Vogl iz Grada. — Baum iz Dunaja.

Pri **Misti**: William iz Dunaja. — Jiler iz Brna. — Bučar iz Dolenjskega. — Seničar iz Kočevja. — Lenk iz Dunaja. — grof Thurn iz Radovljice.

Obznanilo!

Mejnarodna razstava blaga na Dunaji prodaja zaradi razpuščenja sledeče blago po jako nizkej ceni

5 gld. 65 kr. av. v.

in sicer:

- 1 izvrstno precizijsko uro s pozlačeno verižico; da prav gre, je garantirano.
- 2 pravi japonski cvetlični vazi z najfinejšo sliko, kras za vsak salon.
- 1 krasen album za fotografije, bogato zlatom okinčan.
- 1 par elegantnih orijent. komednih čevljev z nepokončljivimi podplatmi za gospode in gospé.
- 1 lep mizni zvonček iz pravega novega zlata.
- 1 celo jap. kadilno garnituro, obsega vse, kar je kadilen treba.
- 2 majheni oljnatii liki, kopije slavnih mojstrov, v elegantnih okvirih.

- 1 godbeni instrument, na kateri vsakdo igra lahko najlepše komade.
- 1 celo majh. porcelansko serviso za 6 oseb, posebno za dar pripravno.
- 2 značajni glavi, čisto nova, originalna šala.
- 1 eleg. Victoria-promenačna korbica z mnogobarveno umeteljno pletenino.
- 6 izvrstnih c. k. pat. žlic za jed.
- 6 žlic za kavo.
- 6 japon. tas. izvrstnih.
- 6 kosov dr. Dupontovega zdravilnega mila.

38 komadov.

■ Vseh tukaj navedenih 38 predmetov, solidno izvršenih, stane samo 5 gld. 65 kr. ■

Naslov: **Internationale Waaren-Ausstellung, Wien, Burgring 3.**

Naročbe iz province urno proti povzetju.

NB. Ker se bode razstava kmalu zaprla, naj se naročbe iz provincije takoj vpošljejo.

(99—4)

Vabilo na naročbo.

Na občno željo odličnih hrvatskih in slovenskih rodoljubov začne v **Zagrebu** od **1. julija t. l.** po dvakrat na mesec izhajati ilustrovan

„Humoristički list,“

ki bode donasal v hrvatskem in slovenskem jeziku, ter v njima podredjenih dialektih proizvode jugoslovanskega humora.

„Humoristički list“ obsegal bo 8 velikih stranij, ter velja:

Na Avstro-Ogerskem:	Zunaj Avstrije:
celoletno . . . 3 gld. — kr.	celoletno . . . 4 gld.
polletno . . . 1 " 50 "	polletno . . . 2 "
četrtletno . . . 80 "	četrtletno . . . 1 "

Da zamoremo določiti število listov za prvi natis, prosimo vse prijatelje našega težavnega in za denašnje razmere velevažnega podvzetja, naj pošljejo skrajno do 20. t. m. naročnino na

Administracijo „Humorističkoga lista“

(141—1)

v Zagrebu, Ilica br. 745.

Josip Tribuč

je odprl

na Glincah pri Ljubljani,

na nekdanjem Permetovem posestvu h. št. 28 nasproti Bobnička svoj

magacin,

kjer ima

zalogo špirta in razne vrste žganja,

izvrstne kvalitete, po najnižej ceni, in se priporoča slav. občinstvu za obilne naročbe.

(136—3)